

се от брачен живот и всецяло се посвещаваха на Бога. В трети век било положено началото на монашеството. Пръв християнски отшелник бил подобен Павел, проживял от 23-годишен до 130-та си година в Тиваидската пустиня в Египет. В годините на неговото уединение се родил великият Антоний, който всъщност става и е признат за основател на пустинножителството и монашеството. Изумителните подвизи на св. Антоний, дарът да върши чудеса, небесните откровения свише, с които той се удостоил, целият живот на този необикновен подвижник направили силно впечатление на съвременниците му. Още приживе на Антоний Тиваидската пустиня започнала да се заселва с отшелници, които живеели в отделни килии. Антоний не предписвал външни правила за монашески живот, грижейки се главно за внушаване на живо, искрено и дълбоко благочестие. Скоро обаче с умножаване числото на монасите се явила необходимост от правила и установления, които биха могли да укрепят и поддържат волята в борбата с изкушенията. Началото на общежитие с правила положил св. Пахомий. Този велик подвижник - началник на общежитието, основал монашеско общество на един остров на Нил, наречен Тавена. Установил се веднъж тук на молитва, той чул глас: "Остани тук и устрой манастир. При тебе ще се съберат много монаси!" След това му се явил ангел, държащ в ръка дъска, на която бил написан уставът за монашески живот. Още през живота на великия Пахомий се устроили осем манастира с три хиляди монаси, а след неговата смърт, в последвалата 348 г., числото на монасите достигнало до 50 000 души. Почти едновременно възникнали и женските обители, които се управлявали също по устава на св. Пахомий. Така били основани киновияте (общежитията). Историкът Евагрий описва живота на монасите в киновията така: "Отшелниците живеят заедно, несмущавани от земни привързаности. Те нямат злато. Но, що говорим за злато? Та те нямат дори и собствени дрехи. Расото, в което е облечен един, може след това да облече друг; облеклото на всички като че ли принадлежи на едного и облеклото на едного - на всички. Те имат и обща трапеза. На трапезата не ще видим изящно приготвени месни ястия. Зеленчуци и овощия, та и това по количество, достатъчно само за поддържане на живота - ето тяхната храна. Ден и нощ те възнасят общи молитви към Бога и така се изморяват от подвизи, че ти се струва, че виждаш пред себе си мъртъвци, само не в гробове" (Евагрий, I, 21). Киновията се управлявала от авва (което в превод от сирийски значи отец) и безусловното послушание нему било задължение на всеки обитател на киновията. Свободното от богослужение и молитви време монасите прекарвали в труд: занимавали се със земеделие, плетене на роззки, въжета и други подобни.

Трети вид монашество са лаврите. Негови основатели били Макарий Старши, живял в Скитската пустиня близо до границата на Египет с Ливия, и Амон, поселил се в Нитрийската планина. В лаврите като че ли са съединени отшелничеството и общежитието. Всеки се подвизавал отделно в килия. Килиите, разпръснати около хълма или жилището на аввата, се намирили на